

ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ

УДК 93/94=1.477

DOI <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2023.4.7>

Візитів Юлія Миколаївна,
*кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри історії України
факультету історії, політології та міжнародних відносин
Рівненського державного гуманітарного університету
orcid.org/0000-0002-2826-2067
vizitivj@gmail.com*

Сатієвський Артем Анатолійович,
*здобувач освіти другого (магістерського рівня)
спеціальності 014 «Середня освіта (Історія)»
Рівненського державного гуманітарного університету
orcid.org/0009-0003-0241-7475
satievskij2023@gmail.com*

ВІЙНА І РОЗДІЛЕНА ПАМ'ЯТЬ: ТРАГЕДІЯ КОРЕЙЦІВ УКРАЇНИ В РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКІЙ ВІЙНІ

Інтерес до корейської національної меншини (спільноти) України зростає пропорційно зміцненню світових впливів Республіки Корея в політичній, економічній і культурній сферах. За останні тридцять років українська корейська меншина (спільнота) також реалізувала «халлю» («корейську хвилю»). Це зумовлено як результатом повноцінної інтеграції українських корейців, так і налагодженням тісних контактів української діаспори з Республікою Корея. Корейська діаспора надійно інтегрована до складу українського суспільства, а історія корейського народу України нарівні з іншими діаспорами є унікальним прикладом мирного та безконфліктного співжиття. Мета статті – вивчення трагедії корейців у російсько-українській війні. Завдання – дослідити участь українських корейців у боротьбі за звільнення України від окупантів у лавах ЗСУ та ТРО; показати роботу волонтерських центрів та осередків гуманітарної допомоги, очолюваних українськими корейцями; проаналізувати внесок у антирашистську боротьбу політика українсько-корейського походження Віталія Кіма, внутрішня філософія якого стала основою для створення тисяч мемів, мерчів, які у простій візуальній, нерідко сатиричній формі, висвітлюють процеси воєнних буднів України, згрупувати факти участі корейців з пострадянського простору на боці окупанта у війні Росії проти України. Новизна дослідження криється в самому формулюванні теми. Перспективними видаються подальші наукові пошуки в часи російсько-української війни, яка стимулювала процеси формування національної ідентичності згідно з гаслом Євросоюзу – *In varietate concordia* (з лат. «Єдність у різноманітті»).

Ключові слова: російсько-українська війна, корейська національна меншина (спільнота) України, ідентичність, Інтернаціональний легіон територіальної оборони Збройних сил України.

Vizitiv Yuliya,
*Ph.D., Associate Professor,
Associate Professor at the Department of History of Ukraine
Faculty of History, Political Science and International Relations
Rivne State Humanitarian University
orcid.org/0000-0002-2826-2067
vizitivj@gmail.com*

Satievskiy Artem,
*Student of the Second (master's level) Education
Specialty 014 Secondary education (History)
Rivne State Humanitarian University
orcid.org/0009-0003-0241-7475
satievskij2023@gmail.com*

WAR AND DIVIDED MEMORY: THE TRAGEDY OF KOREANS IN UKRAINE IN THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR

Interest in the Korean national minority (community) of Ukraine is growing in proportion to the strengthening of the global influence of the Republic of Korea in the political, economic and cultural spheres. Over the past thirty

years, the Ukrainian Korean minority (community) has also implemented “halla” (“Korean wave”). This is due both to the full integration of Ukrainian Koreans and to the establishment of close contacts of the Ukrainian diaspora with the Republic of Korea. The Korean diaspora is reliably integrated into the structure of Ukrainian society, and the history of the Korean people of Ukraine on a level with other diasporas is a unique example of peaceful and conflict-free coexistence. The purpose of the article is to study the tragedy of the Koreans in the Russian-Ukrainian war. The task is to investigate the participation of Ukrainian Koreans in the struggle for the liberation of Ukraine from the occupiers in the ranks of the Armed Forces of Ukraine and TRO; to show the work of volunteer centers and humanitarian aid centers headed by Ukrainian Koreans; group the facts of the participation of Koreans from the post-Soviet space on the side of the occupier in Russia's war against Ukraine; analyzed the contribution to the anti-racist struggle of such a charismatic politician of Ukrainian-Korean origin as Vitaly Kim, whose philosophy became the basis for the creation of thousands of memes, merchs, which in a simple visual, often satirical form highlight the processes in wartime Ukraine. The novelty of the research lies in the very formulation of the topic. Further scientific research during the Russian-Ukrainian war, which stimulated the processes of national identity formation in accordance with the slogan of the European Union – “In varietate concordia” (from Latin. Unity in diversity) seems promising.

Key words: Russian-Ukrainian war, Korean national minority (community) of Ukraine, identity, International Territorial Defense Legion of the Armed Forces of Ukraine.

Повномасштабне вторгнення РФ в Україну спричинило до об'єднаних тенденцій багатонаціонального українського суспільства, до розуміння ролі спілкування державною мовою, до кристалізації української національної ідентичності, усвідомлення індивідуумом приналежності до європейської ідентичності, формування спільної культури пам'яті, поширення наративів, що сприяють інтеграції та соціалізації. Громадяни України незалежно від національності залучилися до формування української ідентичності, яка сприятиме стабільності, процвітання, формуванню позитивного «бренду» України. Рашистська війна остаточно припинила дифузю ідентичності й підштовхнула її до кристалізації.

На сьогодні громадяни України різних національностей переживають складний процес становлення національної ідентичності й усвідомлення європейської єдності та міцності, що є результатом цілеспрямованої внутрішньої та зовнішньої політики. Діджитал-технології дають змогу реалізовувати різноманітні проекти, серед яких, наприклад, інтерактивний онлайн-проект «Мапа української ідентичності». Редакція медіа Vgorode разом із брендом Glo TM вирішила дослідити характерні риси сучасних українців. Для цього потрібно пройти лише тест, розроблений ініціаторами. Визначальною рисою українців згідно з тестуванням є сміливість (Мапа, 2023).

З-поміж сотні причин обґрунтування спротиву війні, розв'язаній РФ, є те, що ми живемо на теренах нашої землі України, яка впродовж віків увібрала в себе десятки політичних, культурних, національних, соціальних, економічних традицій предків, що, власне, і робить Україну Україною. Отже, у кожного є право

і обов'язок захищати звичний йому уклад життя. Війна прискорила в Україні формування спільної національної ідентичності, посприяла згуртуванню нації перед обличчям ворога, а підтримка Європи сприяє усвідомленню, що ми європейці.

Усі національні меншини (спільноти) України активно включені в життя у стані війни: це і служба в ЗСУ, це і волонтерство, це і входження до складу ТРО, це і благодійність та психологічна допомога тощо. Не остання роль у цьому процесі належить і українським корейцям, які віддають життя за свою другу батьківщину, допомагають на місцях, стають врешті-решт символом спротиву загарбнику та промотують ідеали свободи і сильної нації як в Україні, так і за кордоном тощо.

Однією з перших втрат, яких зазнала українсько-корейська громада і яка сколихнула всі соціальні мережі та театральний світ, стала смерть українського актора Павла (Паша, Буйвол) Лі. 33-літній чоловік вступив до лав Територіальної оборони Збройних сил України 1 березня 2022 року, а вже 6 березня загинув, рятуючи дітей під час евакуації з міста Ірпінь. Паша віддав свій бронезилет дитині, яку виносив під обстрілом російських окупантів на руках. Про смерть актора повідомив адвокат і журналіст Ярослав Куц. На своїй сторінці у Facebook він написав: «Навіть фото не встигли зробити... Покойся з миром» (Відомий, 2022).

Останнім записом Павла Лі у своєму Instagram є: «За останні 48 годин є можливість сісти та світліну кинути про те, як нас бомблять, а ми посміхаємося, тому що впораємось, і все буде Україна. Ми працюємо!» (Відомий, 2022). З героєм попрощалися в місті Ворохта, що на Івано-Франківщині, 18 березня 2022 року.

Національна спілка журналістів України, Одеський міжнародний кінофестиваль вшанували загибель Павла Лі. Його шанувальники та колеги принесли клятву – не забувати акторський талант Лі.

Павло Лі відомий як ведучий української розважальної передачі «День вдома», знаний своїми ролями у фільмах «Штольня», «Тіні незабутих предків», «Зустріч однокласників», а також дублюванням та озвученням українською мовою художніх і мультиплікаційних фільмів, зокрема: «Люди ікс» (збірка фільмів), «Дім дивних дітей міс сапсан», «Дюнкерк», «Той, що біжить лабіринтом», «Володар пернів» (три частини), «Земля тролів 2», «Кролик Джордж», «У пошуках золотого замку», «Мадагаскар», «Теорія великого вибуху» (1–12 частини), «Тихоокеанський рубіж: повстання», «Пінокіо», «Король Лев», «П'ята хвиля», «Смурфики: загублене містечко», «Рая та останній дракон», «Ніндзяго: майстри спінджицу», «Зоряні війни: пробудження сили», «Хоббіт» (три частини), «Покахонтас 2: повернення в Новий світ», «Lego фільм: Ніндзяго», «Джон Картер: між двох світів» (Люди, 2022).

Харизматичні представники національних меншин (спільнот) України створюють символи війни, які уособлюють незламність духу народу України, демонструють здатність жартувати й бути оптимістами в найскрутніших ситуаціях. Ці символи формують українську ідентичність, забезпечують візуальну пізнаваність українців по всьому світу тощо. Одним із творців таких символів є українець корейського походження, бізнесмен, політик, очільник Миколаївської обласної військової адміністрації Кім Віталій Олександрович. Віталій Кім народився 13 березня 1981 року в місті Миколаєві в українсько-корейській родині: мати – українка, батько – кореець. Віталій Кім закінчив Миколаївську гімназію № 2, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова. За даними сайту YouControl, до політики Кім очолював вісім компаній у місті, у цьому йому допомагав батько-підприємець. За даними видання Forbes, Кім був «достатньо забезпеченою людиною», а ось до 30 років – вже двічі збанкрутував (Мележик, 2022). У 2019 році Віталій Кім під час парламентських і президентських виборів працював у виборчому штабі партії «Слуга народу»

м. Миколаєва. З 25 листопада 2020 року він очолює Миколаївську обласну державну адміністрацію / обласну військову адміністрацію.

За вагомий особистий внесок у захист державного суверенітету та територіальної цілісності України і самовіддані дії, виявлені під час організації оборони населених пунктів від російських загарбників, Віталія Олександровича Кіма було нагороджено 6 березня 2022 року орденом Богдана Хмельницького III ступеня (Мележик, 2022).

У своєму інтерв'ю Наталії Лебідь для українського інформаційного агентства «Главком», яке спеціалізується на суспільно-політичній тематиці, Віталій Кім підкреслив: «Я на 50 % – кореець, на 50 % – українець», «... тато – кореець, і виховував мене у східному стилі, а любов до України у мене від мами, мама – з-під Тернополя. Обидві крові в мені вживаються прекрасно, вони збалансовані...». На додачу Кім жартує, що саме завдяки східному корінню від батька він живе за принципом «здорового пофігізму» (Лебідь, 2022).

З його легкої руки, так би мовити, через соціальні мережі світова громадськість почула / усвідомила / сприйняла, а потім поширила крилаті вислови Віталія Кіма часів війни: «Мудаки стріляють, а ми з ними воюємо», «Навалюють добре, і ми їм теж навалюємо», «Засранці обстріляли нас. Засмучені. Будемо зараз реагувати», «Не треба нервуватись. Треба їсти і не нервовуватись», «100 % краш», «І, так, у мене нова кофтинка. Так що в мене свято», «Ніколи країна, в якій на гербі курка не перемає країну, в якій на гербі вилка», «Мочимо орків», «Буду висипатись. Чого і вам бажаю», «Пам'ятаєте приказку: війна війною, а обід – за розкладом. Вам теж раджу це робити» (Краці, 2023), «Я до речі знайшов позитивний момент у воєнному стані: ми перемогли ковід, здається. Завтра уточню», «Доброго вечора! Ми з України!», «Вітаю з 8 березня всіх мужиків, які втекли з України» (Кригель, 2022). Усі ці висловлювання з легкістю розлітаються і стають базою для народних мемів, мерчів, усної історії та формують певним чином українську культуру пам'яті.

У перші дні війни саме ось така харизматична поведінка Кіма, коли на фоні важливої інформації повідомлялися буденні факти, йшов процес занурення глядача в буденне,

рутинне – спрацьовував емоційний екран, який спонукав усіх усміхнутися або прокоментувати, або перепостити. Саме в цьому і є важливий елемент психологічного розвантаження. Цим і пояснюється частота уживаності висловлювань Кіма. Віталій Кім став впізнаваним і популярним. На жовтень 2023 року у Facebook за ним стежило 460 тисяч підписників, у Telegram – 600 тисяч фоловерів, у Instagram – 600 тисяч.

Безперечно, вірусним символом у звучанні Кіма є «Доброго вечора! Ми з України!». Саме цією фразою, у варіації «Доброго ранку!», Віталій Кім розпочинає усі свої відеозвернення. Пан Кім зізнався, що це висловлювання він просто сплагіатив. У травні 2022 року журналістка BBC News Україна Євгенія Ковалевська провела розслідування і з'ясувала, кому ж належить фраза першопочатково (Ковалевська, 2022). Трек «Доброго вечора» (Where are you from?) написали Артем Ткаченко та Максим Мокренко (PROBASS Δ HARDI) з Кременчука. Вони поєднали електронну музику й українські фольклорні мотиви. Трек розпочинався єдиною фразою «Доброго вечора, ми з України!». Завдяки Кіму на початок листопада 2023 року трек на YouTube набрав 20 млн переглядів, майже 17 500 коментарів (PROBASS Δ HARDI, 2021).

До війни в Україні прикута увага всього світу, у тому числі телеканалів Південної Кореї. Корейські журналісти, ризикуючи своїм життям, прибувають на території, наближені до фронту, і на передову, збирають матеріали про українських корейців, що служать у лавах ЗСУ, побут членів їхніх родин, корейців, які постраждали і страждають через російсько-українську війну. Це і сюжет «Зруйнований фундамент, син на полі бою... сльози корейської матері» (무너진 터전, 아들은 전장에...고려인 어머니의 눈물), підготований каналом YTN News від 27.02.2023 (무너진 터전, 2023), та відеоінформація для Новин на каналі TV Chosun від 25.02.2023 «Це все трагедія. Ветерани та родини загиблих розповідають про жахи української війни» (모두가 비극 참전 용사·유가족이 전한 '우크라 전쟁의 참상') (모두가, 2023). Зворушливі інтерв'ю, відзняті за участі українських корейців-бійців ЗСУ у шпиталях і на передовій, дають змогу громадянам Республіки Корея побачити та зрозуміти з уст представників корейської діаспори, як відбувається загарбницька війна в Україні та до яких руйнівних вбивчих наслідків вона призводить.

З «гарячими новинами» з постраждалих від російсько-української війни регіонів, де компактно проживають корейці, можна ознайомитись і на офіційному сайті Всеукраїнської асоціації корейців у рубриках «Ми разом, ми поряд» і «Новини про корейців в Україні» тощо.

Посольство Республіки Корея активно долучається фінансово до реалізації десятків волонтерських програм, націлених на підтримку корейців – внутрішньо переміщених осіб, сімей, які постраждали від обстрілів, корейців, тих, хто змушений був залишити Україну тощо. До співпраці долучаються й делегації з Республіки Корея, які отримують інформацію про стан речей із перших вуст – від регіональних керівників Всеукраїнської асоціації корейців з постраждалих від війни регіонів. Серед них – Пай Ігор (м. Харків), Лі Денис (м. Житомир), Кім В'ячеслав (м. Херсон) та інші (Климов, 2023). Співробітники Посольства Республіки Корея відвідують меморіальні заходи на честь корейців та українців, пов'язаних із корейським світом України, які загинули в борні за свободу народів України, право жити відповідно до звичаїв і традицій своєї культури тощо. Також Посольство Республіки Корея в Україні постійно організовує масу креативних творчих заходів, які тематично пов'язані з війною в Україні, мета яких не лише донесення світу меседжу про трагедію українців, але й психологічне та емоційне розвантаження. Усі заходи, ініційовані Посольством Республіки Корея в Україні, постійно висвітлюються на сторінці Facebook згаданої урядової організації (Посольство, 2023).

Руку на пульсі тримає і Всеукраїнська асоціація корейців, яка разом із магазином «Смак Кореї» (K-food Antenna shop) працює на потреби корейців України, розвозить продуктові набори корейського виробництва (Климов, 2023). Важко перелічити всі корейські громадські організації та особисті ініціативи, які надають різнопланову допомогу, і не лише українським корейцям.

Провідні позиції в галузі волонтерства обіймає Громадська організація «Корейське товариство Асадаль» – Благодійний фонд «Асадаль». Керівник громадської організації Петро Пак і його команда забезпечують по можливості всім необхідним внутрішньо переміщених осіб і верстви населення, які потребують

соціального захисту. 29 червня 2023 року Петро Пак зустрівся з Консулом Республіки Корея До та вручив символічну каску, оздоблену в стилі Петриківського розпису, на знак вдячності українського народу корейському. Петриківський розпис, як і корейське товариство «Асададь», родом із Дніпропетровщини. Ця каска стала своєрідним символом єдності двох культур, мирного співжиття двох народів, європейської та азійської ідентичностей (Громадська, 2023).

Українські корейці захищають українські землі з 2014 року. Серед них і Слава Дьо. Мотивуючим фактором стає те, що корейські родини на власному досвіді знають, що таке імперські загарбницькі апетити СРСР. У корейських сім'ях добре збереглася пам'ять про депортацію, вимушене переселення й багаторічні пошуки нової батьківщини. Сім'ю Дьо переселили в 1937 році з Далекого Сходу в Південний Казахстан лише за те, що корейці начебто були неблагонадійним елементом, який міг симпатизувати імперській Японії. Родину Дьо транспортували вантажними вагонами й поселили на пустинних землях на березі річки Сирдар'я. Тут нашвидкуруч депортовані почали створювати колгосп, який очолив дідусь Слави Дьо. Розпочався процес примусової асиміляції, який включав і такий, здавалося, простий момент, як обрання імені – корейцям було заборонено демонструвати свою ідентичність – імена мали бути російські, відповідно тата Слави назвали Юрієм («Я влюблен...», 2020).

Після розпаду СРСР родина Дьо залишилася в Криму, де Слава, володіючи «чорним поясом», навчав юнаків тхеквондо. З початком вторгнення російських військ в Україну в 2014 році він вирішив вступити до 24-го окремого штурмового батальйону «Айдар» Сухопутних військ Збройних Сил України. Слава Дьо підкреслював, що «закоханий в цю землю». Його обурював пафос росіян, які начебто звільняють місцеве населення від «фашизму» і водночас демонструють зневажливе ставлення до всіх азійських народів, називаючи їх «чурками». «Цим шайтанам я дітей не віддам», – зазначив пан Дьо («Я влюблен...», 2020).

У лавах радянської армії Слава Дьо служив у розвідбатальйоні, в «Айдарі» Дьо теж долучився до розвідувального штурмового батальйону з позивним «Кореєць». У нагоді йому стали навички рукопашного бою. Слава Дьо

очолював роту розвідників. Побратими в один голос відмічали його людяність і принциповість – на небезпечні завдання він не брав одинаків у сім'ї, чи надто молодих і малодосвідчених. Незважаючи на дві контузії та інфаркт, Слава Дьо продовжував займатися тхеквондо і брати участь у змаганнях різного рівня, здобуваючи призові місця («Я влюблен...», 2020). Слава Дьо мріяв жити під Києвом: «В сезон буду щодня в ліс по гриби ходити. Це для мене – просто щастя...». У серпні 2019 року «Кореєць» помер на 57-му році життя та був кремований у Києві («Я влюблен...», 2020).

Серед корейців, які воюють за свободу України, не лише її громадяни, але й громадяни Республіки Корея, яких ми бачимо в лавах Інтернаціонального легіону територіальної оборони України, що у складі ЗСУ. Легіон був заснований Президентом України Володимиром Зеленським наприкінці лютого 2022 року спеціально для іноземних громадян. На сьогодні у його лавах служать представники 55 країн з усіх континентів, точна кількість бійців не повідомляється, оскільки ця інформація є засекреченою. Нерідко про бійців дізнаємося з їхніх сторінок у соцмережах або інтерв'ю для різних засобів мас-медіа.

Серед таких бійців і Кен Рі з Республіки Корея. Кореєць свідомо приїхав на війну в Україні ще на початку березня 2022 року, незважаючи на заборону поїздок в Україну, яку ввів корейський уряд. За порушення на винуватця або накладається штраф у розмірі 8150 \$, або йому загрожує ув'язнення терміном на один рік. Незважаючи на це, Кен Рі озвучує, що готовий нести відповідальність після повернення додому (За Україну, 2022).

Кен Рі – у минулому офіцер спецпризначення Військово-морських сил Республіки Корея, свого часу обіймав різні державні посади в Республіці Корея, працював у департаментах США та ООН, брав участь у шоу, під час якого «селебритіз» проходили випробування, включені до переліку випробувань, передбачених для відбору під час вступу в ряди «морських котиків». Кен Рі є популярним відеоблогером, веде канал на YouTube, який нараховує понад 790 тисяч фоловерів. Крім того, експецназівець очолював власну компанію, яка надавала консультаційні послуги поліцейським і військовим установам, індустрії військового кіно. Далеко не останню увагу кореєць відводить допомозі постраждалим

від глобальних катастроф. Як зазначає сам «морський котик», таку катастрофу ми можемо сьогодні спостерігати в Україні.

У своєму інтерв'ю для NV (New Voice) – незалежного медіахолдингу – Кен Рі підкреслив, що в кожного є своя мотивація приїхати в Україну. Для нього насамперед це питання моралі, особливо коли він володіє досвідом, що може стати в пригоді. Кен Рі зазначає: «Якщо я буду сидіти на п'ятій точці, нічого не робити і дивитися CNN, це буде неправильно... Особливо коли навчені і у вас є досвід, щоб допомогти» (переклад з рос. мови. – Авт.) (Крикуненко, 2022).

Колишній «морський котик» з побратимами воювали проти російських танків, бронетехніки і солдат в центральному парку в Ірпені: «Я щасливий бути частиною двох груп визволителів, що вигнали звідти росіян» (Крикуненко, 2022). В Ірпені Кен Рі отримав поранення. Корейський воїн поділився з журналісткою Іриною Крикуненко своїми позитивними враженнями про українських спецназівців, вказуючи одночасно на культурний шок, який він та його побратими відчували через значну культурну та ментальну різницю: «Українські воїни – як спалах, просто ідуть і воюють, імпровізуючи. Це дуже хороший бойовий менталітет...» (Крикуненко, 2022).

Кен Рі розмірковує про те, що російсько-українська війна є світовою, адже Росія погрожує світовим демократіям. Також у швидку розв'язку «морський котик» не вірить, оскільки обидві сторони не поступляться. «Я щасливий бути тут, змінювати ситуацію і співпрацювати з українцями», – підкреслив корейський спецназовець (Крикуненко, 2022). «Я отримав повну підтримку з боку української армії та українського народу, і українці єдині у висловлюванні глибокої вдячності за внесок Інтернаціонального легіону», – сказав Кен Рі у своєму інтерв'ю порталу «Мілітарний спецпроект» громадської організації «Український мілітарний центр» (За Україну, 2022).

Таким чином, ситуація в Україні привертає увагу не лише її громадян, але й світових демократій, лідери яких розуміють безглуздість закидів російської пропагандистської машини тощо. Ми є учасниками та свідками процесів, коли різні народи, національності переосмислюють цінність життя, статків і намагаються надати максимум гуманітарної, військової та психологічної допомоги в боротьбі зі злом.

У будь-якому конфлікті є дві сторони. Особливо трагічною стає ситуація, коли в лавах супротивників воюють, добровільно воюють чи змушені воювати представники одного народу, нації; у нашому випадку представники корейської діаспори громадяни України, Росії та вихідці з пострадянських країн. Нагадаємо, що на території України проживають близько 50 тисяч представників корейської національної меншини (спільноти), на території Росії – близько 150 тисяч, Казахстану – близько 108 тисяч, Узбекистану – близько 190 тисяч. Усі вони – нащадки жорстокої міграційної політики СРСР першої половини ХХ століття та геополітичних трансформацій кінця ХХ століття на території пострадянських республік. Покоління корейців формували свій менталітет, свою ідентичність відповідно до традицій і цінностей держав, на теренах яких вони проживали.

У цій війні корейці, як і представники інших національних меншин (спільнот) України, опинилися віч-на-віч на полі бою зі своїми співвітчизниками з історичної батьківщини. На сторінках Internet ми регулярно натрапляємо на інформацію про героїзм українських корейців, громадян Республіки Корея, які захищають українські землі від окупанта. Водночас на тих же хвилях Internet ми читаємо повідомлення про корейців, які воюють у лавах Російської Федерації. Така інформація подається на тлі пропаганди, роздутої «руським міром» як приклад самовідданої боротьби з відомим лише в Росії «українським неонацизмом». Отже, ми дізнаємося історії російських етнічних корейців. Серед них – російський військовий лейтенант Станіслав Кім. Згідно з інформацією galagov.tv з посиланням на Міністерство оборони Росії, Станіслав Кім воює в Україні, тобто «бере участь у СВО» з перших днів вторгнення. «Героїчна мужність» Кіма, а саме відбиття засідок ЗСУ та захоплення десятків українських полонених, були оприлюднені російськими ЗМІ та північно-корейсько-російськими сайтами (КНДР). Члени родини лейтенанта Кіма в своєму інтерв'ю зазначили, що вони пишуться його службою і чекають на повернення героя (Етнічні, 2022).

Ще один російський «герой» офіцер Дмитро Парк, уродженець Узбекистану, який після розпаду СРСР переїхав до Російської Федерації. Дмитро Парк воював у складі російського військового контингенту в Лівії та Сирії, брав

участь в анексії Криму в 2014 році, а з 2022 року воював у незалежній Україні, де і загинув. У своєму інтерв'ю сестра Парка зазначала, що її брат був хоробрим, слухняним солдатом, але не зміг виконати свою обіцянку – повернутися додому живим (Етнічні, 2022).

На тих же шпальтах Internet знаходимо інформацію і про російську бойову лікарку Кім Христину (Кім Чен Чен Ін), яка у складі російського десантного підрозділу виконувала бойове завдання зі «звільнення» українського Донбасу. За попередньою інформацією блогерів і з посиланням на Міноборони Росії Кім Чен Чен Ін надала медичну допомогу та врятувала дванадцять російських поранених десантників. Російські мас-медіа в один голос назвали Кім «корейсько-російським янголом-охоронцем», «яку можна порівняти з відважними радянськими медиками часів Великої Вітчизняної війни». Христина Кім у відповідь висловила вдячність та прохання й надалі підтримувати її «у справі обов'язку своєї країни» (Етнічні, 2022). Ці три історії – лише вершина айсбергу, насправді їх безліч.

Не менш проблематичною є ситуація з кримськими корейцями. Традиційно до 2014 року корейці півострова та континентальної України були єдиним цілим однієї діаспори, представники якої плідно співпрацювали на ниві бізнесу, економіки, реалізації освітніх проєктів, підготовки наукових досліджень. Прикладів цьому є чимало. Одним з яскравих довоєнних, доанексійних реалізованих проєктів було укладання мартиролога, книги пам'яті, присвяченої корейцям, які воювали на полях Другої світової війни. Це насправді унікальне видання з огляду на позиції усної історії, хоча і не позбавлене певних радянських пропагандистських наративів (Жизнь, 2012, С. 7–8).

З 24 лютого 2022 року зв'язки між корейцями двох українських територій припинилися, зокрема, завдяки російським пропагандистським наративам і тотальному контролю за життєдіяльністю меншин у Криму. Важливими є медійні повідомлення «Кримського інформаційного агентства» («Крымское информационное агентство») у лютому 2018 року. Так, корейці, що проживають на території РФ, прийняли рішення провести черговий Загальноросійський з'їзд корейців у Криму з метою «демонстрації солідарності з жителями півострова», – сказав

на пресконференції голова Всеросійського об'єднання корейців, член Ради при президенті Російської Федерації з міжнародних відносин Василь Цой. Він додав: «Ми не політична, а етнокультурна організація... Ми при цьому керувалися не політичними міркуваннями, а почуттями громадянського патріотизму» (переклад з рос. – Авт.). Зі свого боку голова регіонального відділення Всеросійського об'єднання корейців у Республіці Крим Володимир Кім повідомив: «Корейці Криму відчували підтримку. Ми нарешті влилися у велику корейську родину Російської Федерації» (переклад з рос. мови. – Авт.) (Живущие, 2018).

Агентство RIA в черговому повідомленні розширює та доповнює попередньо озвучені наративи «руського міра», цитуючи слова прокремлівськи налаштованого Володимира Кіма. Останній зазначає, що раніше було налагоджено тісні зв'язки з корейцями, які «живуть в Україні», але на цей час «спілкування з ними ми не продовжуємо»: «Ми не намагаємося зараз виходити на корейців з України, оскільки не бажаємо їх підставляти. В найближчому майбутньому, коли на Україні буде нормальна влада, яка відмовиться від провокацій по відношенню до Росії, ми знову налагодимо взаємовідносини з співвітчизниками» (переклад з рос. мови – Авт.) (Корейцы, 2018). Такі заяви не є поодинокими і вони не сприяють єдності корейської діаспори...

Ще одним цікавим дискусійним моментом, який сколихнув публічний простір, стало обговорення проблеми переселення корейців КНДР на окуповані Росією території. Ця дискусія точиться з березня 2023 року, маючи як своїх прихильників реальності втілення в життя такого плану, так і опонентів, що наполягають на черговому фейковому вкиді Росії.

До журналістських розслідувань серед багатьох представників медійного світу долучилися й кореспонденти «Армія Inform» та «Радіо Свобода» проєкту «Новини Приазов'я». Було проаналізовано офіційну дипломатичну документацію, низку домовленостей, укладених як до, так і після 13 вересня 2023 року під час офіційного візиту лідера КНДР Кім Чен Ина до Росії, інформацію центру національного спротиву, пости російських мілітаріблогерів, південнокорейського видання Daily NK (Pyongyang, 2023) тощо. До діалогу в різний час було запрошено

представників влади й експертів, серед яких радник міського голови Маріуполя Петро Андрющенко, донецький журналіст Денис Казанський, кандидат політичних наук, політолог-міжнародник Олеся Яхно, російський опозиційний політик Геннадій Гудков та інші (Волошин, 2023; Янковський, 2023). Резюмуючи різні погляди й бачення, приходимо до висновку, що реалізація практики переселення корейців з Північної Кореї є реальною, залишається лише питання часу, кількості та професійної зайнятості, спектр якої коливається від низькооплачуваних посад прибиральників до будівельників і робочих заводів, поліцейських і вільнонайманих. Відкритим для окупаційної влади залишається питання

знання (чи то, найімовірніше, незнання) корейцями з КНДР російської мови.

Отже, у період російсько-української війни українських корейців бачимо в органах державного управління, ЗСУ, серед волонтерів, бізнесменів і фермерів, які активно відроджують аграрний сектор, незважаючи на замінування територій тощо. Слід зазначити, що проблема, заявлена в темі дослідження, заслуговує на подальше відстеження й аналіз, особливо зважаючи на торування Україною шляху до ЄС, на процеси формування культури пам'яті в суспільстві та на необхідність фіксації / вивчення вкладу українців різного етнічного походження у звільнення України від рашистів тощо.

Список використаних джерел:

1. Відомий український актор загинув під обстрілами в Ірпені. *TCH.ua* : вебсайт. URL: <https://tsn.ua/ato/vidomiy-ukrayinskiy-aktor-zaginv-pid-obstrilami-v-irpeni-2000368.html> (дата звернення: 07.11.2023).
2. Волошин Вл. Чи насправді воюватимуть за росію півмільйона корейців. *Armyinform* : вебсайт. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/03/28/chy-naspravdi-vouyvatymut-za-rosiyu-piv-miljona-korejcziv/> (дата звернення: 07.11.2023).
3. Громадська організація «Корейське товариство Асадаль» – Благодійний фонд «Асадаль» : вебсайт. URL: <https://www.facebook.com/asadal.ukr> (дата звернення: 18.08.2023).
4. Етнічні корейці, що воюють на протилежних сторонах у російсько-українській війні – Опис – Eurasia Review. *GalagovTV* : вебсайт. URL: <https://galagov.tv/етнічні-корейці-що-воюють-на-протилеж/> (дата звернення: 07.11.2023).
5. Живущие в России корейцы рады, что Крым вернулся на Родину – Крымский сайт. *Новости – Крымский сайт* : вебсайт. URL: <https://taurica.net/314842-Zhivushie-v-Rossii-koreicy-rady-что-Krym-vernulsya-na-Rodinu.html> (дата звернення: 07.11.2023).
6. Жизнь ассоциации. (2012). Мугунхва. № 22.
7. За Україну воює популярний блогер і колишній спецпризначенець з Кореї. *Militaryni* : вебсайт. URL: https://mil.in.ua/uk/news/za-ukrayinu-voyuje-populyarnyj-blogger-i-kolyshnij-spetspryznachenets-z-koreyi/#google_vignette (дата звернення: 07.11.2023).
8. Климов А. ВАК допомагає : вебсайт. URL: <https://koreancenter.org.ua/вак-допомагає> (дата звернення: 04.09.2023).
9. Климов А. Корея в Україні : вебсайт. URL: <https://koreancenter.org.ua/корейя-в-україні> (дата звернення: 04.09.2023).
10. Ковалевська Є. «Доброго вечора, ми з України»: кому належить відома фраза і хто її такою зробив – BBC News Україна. *BBC News Україна* : вебсайт. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-61351682> (дата звернення: 07.11.2023).
11. Корейцы из Крыма не общаются с украинскими соотечественниками, чтобы не подставляют их – Крымский сайт. *Новости – Крымский сайт* : вебсайт. URL: <https://taurica.net/314855-Koreicy-iz-Kryma-ne-obshayutsya-s-ukrainskimi-sootchestvennikami-чтобы-не-podstavlyat-ih.html> (дата звернення: 07.11.2023).
12. Крашці цитати Віталія Кіма, які вже розібрали на меми. *Люкс*. URL: https://lux.fm/krashchi-citati-vitaliya-kima-yaki-vzhe-rozibrali-na-memi_n117735 (дата звернення: 15.11.2023).
13. Кригель М. «І*аш іх!» або Доброго ранку, ми з України! – Віталій Кім. *Українська правда* : вебсайт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/03/9/7329785> (дата звернення: 07.11.2023).
14. Крикуненко І. «Українці воюють, импровизируя». Экс-спецназовец из Южной Кореи, освобождающий Украину, рассказал, как здесь ведутся бои. *NV. Новости* : вебсайт. URL: <https://nv.ua/amp/ukrainskie-voiny-improviziruyut-byvshiy-koreyskiy-specnazovets-intervyu-novosti-ukrainy-50241549.html> (дата звернення: 07.11.2023).
15. Лебідь Н. «Доброго ранку, ми з України». 10 фактів з біографії Віталія Кіма. *Новини України і світу 2023 року. Останні новини сьогодні онлайн* : вебсайт. URL: <https://glavcom.ua/amp/publications/mi-z-ukrajini-chim-znamenitiy-vitaliy-kim-krim-memiv-ta-shkarpetok-847659.html> (дата звернення: 07.11.2023).

-
16. Люди культури, яких забрала війна. 2022. Pen Ukraine : вебсайт. URL: <https://pen.org.ua/lyudy-kultury-yakuh-zabrала-vijna-2022-gik> (дата звернення: 07.11.2023).
  17. Мапа української ідентичності. *Vgorode* : вебсайт. URL: <https://ukridentitymap.vgorode.ua/> (дата звернення: 07.11.2023).
  18. Мележик Т. Віталій Кім – біографія. *TCH.ua* : вебсайт. URL: <https://tsn.ua/amp/ato/vitaliy-kim-biografiya-2003035.html> (дата звернення: 07.11.2023).
  19. Посольство Республіки Корея. *Посольство Республіки Корея* : вебсайт. URL: <https://www.facebook.com/mofatukr> (дата звернення: 16.08.2023).
  20. «Я влюблен в эту землю». Как кореец сражался и погиб за Украину. *Сайт міста Маріуполя* : вебсайт. URL: https://www.0629.com.ua/news/2629687/a-vlublen-v-etu-zemlu-kak-koreec-srazalsa-i-pogib-za-ukrainu-foto#google_vignette (дата звернення: 16.08.2023).
  21. Янковський О., Бадюк О. Росія хоче завезти людей із Північної Кореї на окуповані території Донбасу: яка мета і чи справді це можливо. *Радіо Свобода* : вебсайт. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/novyny-ryuzovya-kreml-pivnichna-koreya-okupovani-zemli-ukrayiny/32601514.html> (дата звернення: 07.11.2023).
  22. PROBASS Δ HARDI «Доброго вечора» (Where are you from?). *YouTube* : URL: <https://youtu.be/BvgNgTPTkSo?si=sLFoK53YppYJjDPQ> (дата звернення: 17.05.2023).
  23. Pyongyang delays sending of workers to eastern Ukraine due to security concerns. *Daily NK*. URL: <https://www.dailynk.com/english/pyongyang-delays-sending-workers-eastern-ukraine-due-security-concerns> (дата звернення: 17.05.2023).
  24. 모두가비극 참전 용사·유가족이 전한 ‘우크라 전쟁의 참상’ : вебсайт. URL: https://news.tvchosun.com/mobile/svc/osmo_news_detail.html?type=news&catid=14&contid=2023022590066#none (дата звернення: 17.05.2023).
  25. 무너진 터전, 아들은 전장에...고려인 어머니의 눈물 : вебсайт. URL: <https://n.news.naver.com/article/052/0001854865?sid=104> (дата звернення: 17.05.2023).

References:

1. Vidomyi ukrainskyi aktor zahynuv pid obstrilamy v Irpeni [A famous Ukrainian actor died under shelling in Irpeni]. TSN.ua: vebsait. URL: <https://tsn.ua/ato/vidomiy-ukrayinskiy-aktor-zaginuv-pid-obstrilami-v-irpeni-2000368.html> (data zvernennia: 07.11.2023) [in Ukrainian].
2. Voloshyn, VI. Chy naspravdi voiuvatymut za rosiu pivmiliona koreitsiv [Will half a million Koreans actually fight for Russia?]. Armyinform: vebsait. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/03/28/chy-naspravdi-voyuvatymut-za-rosiyu-piv-miljona-korejcziv/> (data zvernennia: 07.11.2023) [in Ukrainian].
3. Hromadska orhanizatsiia “Koreiske tovarystvo Asadal” – Blahodiinyi fond «Asadal» [Public organization “Korean Asadal Society” – “Asadal” Charitable Foundation]: vebsait. URL: <https://www.facebook.com/asadal.ukr> (data zvernennia: 18.08.2023) [in Ukrainian].
4. Etnichni koreitsi, shcho voiuut na protylezhnykh storonakh u rosiisko-ukrainskii viini [Ethnic Koreans who fought on opposite sides in the Russian-Ukrainian war] – Opyс – Eurasia Review. GalagovTV: vebsait. URL: <https://galagov.tv/etnichni-koreitsi-shcho-voiuut-na-protylezh/> (data zvernennia: 07.11.2023) [in Ukrainian].
5. Zhyvushchye v Rossyy koreitsy rady, chto Krym vernulsia na Rodynu [Koreans living in Russia are glad that Crimea has returned to its homeland] – Krymskyi sait. Novosty – Krymskyi sait: vebsait. URL: <https://taurica.net/314842-Zhivushie-v-Rossii-koreiycy-rady-chto-Krym-vernulsya-na-Rodinu.html> (data zvernennia: 07.11.2023) [in Russian].
6. Zhyzn assotsyatsyy [Life association]. (2012). Muhunkhva. № 22. [in Russian].
7. Za Ukrainu voiuie populiarnyi bloher i kolyshnii spetspryznachenets z Korei [A popular blogger and former spetspryznaets from Korea is fighting for Ukraine]. Militaryni: vebsait. URL: https://mil.in.ua/uk/news/za-ukrayinu-voyuye-populyarnyj-bloher-i-kolyshnij-spetspryznachenets-z-koreyi/#google_vignette (data zvernennia: 07.11.2023) [in Ukrainian].
8. Klymov, A. VAK dopomahaie [VAK helps]: vebsait. URL: <https://koreancenter.org.ua/vak-dopomahaie> (data zvernennia: 04.09.2023) [in Ukrainian].
9. Klymov, A. Koreia v Ukraini [Korea in Ukraine]: vebsait. URL: <https://koreancenter.org.ua/koreia-v-ukraini> (data zvernennia: 04.09.2023) [in Ukrainian].
10. Kovalevska, Ye. “Dobroho vechora, my z Ukrainy”: komu nalezhyt vidoma fraza i khto yii takoiu zrobyv [“Good evening, we are from Ukraine”: who owns the famous phrase and who made it so] – BBC News Ukraina. BBC News Ukraina: vebsait. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-61351682> (data zvernennia: 07.11.2023) [in Ukrainian].
11. Koreitsy yz Kryma ne obshchaitusia s ukrainskymy sootechestvennykamy, chtoby ne podstavliat ykh [Koreans from Crimea do not communicate with Ukrainian compatriots, so as not to set them up] – Krymskyi sait. Novosty – Krymskyi sait: vebsait. URL: <https://taurica.net/314855-Koreiycy-iz-Kryma-ne-obshayutsya-s-ukrainskimi-sootechestvennikami-chtoby-ne-podstavlyat-ih.html> (data zvernennia: 07.11.2023) [in Russian].

12. Krashchi tsytaty Vitaliia Kima, yaki vzhe rozibraly na memy [The best quotes of Vitaly Kim, which have already been sorted into memes]. Liuks. URL: https://lux.fm/krashchi-citati-vitaliya-kima-yaki-vzhe-rozibrali-na-memi_n117735 (data zvernennia: 15.11.2023).

13. Kryhel M. "I*ash yikh!" abo Dobroho ranku, my z Ukrainy! – Vitalii Kim [or Good morning, we are from Ukraine! – Vitaly Kim]. Ukrainska pravda: vebsait. URL: <https://www.ppravda.com.ua/articles/2022/03/9/7329785> (data zvernennia: 07.11.2023) [in Ukrainian].

14. Krykunenko ,Y. "Ukrayntsy voiuut, ymprovyzyruia". Экс-спецназовец из Южнoй Кoреи, освобoздaiushчии Укraiну, рaсскaзaл, кaк здeс вeдуть бой ["Ukrainians fight by improvising". An ex-special forces soldier from South Korea liberating Ukraine told how the battles are fought here]. NV. Novosty: vebsait. URL: <https://nv.ua/amp/ukrainskie-voiny-impoviziruyut-byvshiy-koreyskiy-specnazovec-intervyu-novosti-ukrainy-50241549.html> (data zvernennia: 07.11.2023) [in Russian].

15. Lebid, N. "Dobroho ranku, my z Ukrainy". 10 faktiv z biohrafii Vitaliia Kima ["Good morning, we are from Ukraine". 10 facts from Vitaly Kim's biography]. Novyny Ukrainy i svitu 2023 roku. Ostanni novyny sohodni onlain: vebsait. URL: <https://glavcom.ua/amp/publications/mi-z-ukrajini-chim-znamenitiy-vitaliy-kim-krim-memiv-ta-shkarpetok-847659.html> (data zvernennia: 07.11.2023) [in Ukrainian].

16. Liudy kultury, yakykh zabrala viina [People of culture who were taken away by the war]. 2022. Pen Ukraine: vebsait. URL: <https://pen.org.ua/lyudy-kultury-yakykh-zabrala-vijna-2022-rik> (data zvernennia: 07.11.2023) [in Ukrainian].

17. Mapa ukrainskoj identychnosti [Map of Ukrainian identity]. Vgorode: vebsait. URL: <https://ukridentitymap.vgorode.ua/> (data zvernennia: 07.11.2023) [in Ukrainian].

18. Melezhyk, T. Vitalii Kim – biohrafii [Vitaly Kim – biography]. TSN.ua: vebsait. URL: <https://tsn.ua/amp/ato/vitaliy-kim-biografiya-2003035.html> (data zvernennia: 07.11.2023) [in Ukrainian].

19. Posolstvo Respubliky Koreia [Embassy of the Republic of Korea]. Posolstvo Respubliky Koreia: vebsait. URL: <https://www.facebook.com/mofatukr> (data zvernennia: 16.08.2023) [in Ukrainian].

20. "Ja vliublen v etu zemliu". Kak koreets srazhalsia y pohyb za Ukraiynu [I am in love with this land. How a Korean fought and died for Ukraine]. Sait mista Mariupolia: vebsait. URL: https://www.0629.com.ua/news/2629687/a-vlublen-v-etuzemlu-kak-koreec-srazalsa-i-pogib-za-ukrainu-foto#google_vignette (data zvernennia: 16.08.2023) [in Russian].

21. Yankovskiy, O., Badiuk, O. Rosiia khoche zavezty liudei iz Pivnichnoi Korei na okupovani terytorii Donbassu: yaka meta i chy spravdi tse mozhlyvo [Russia wants to bring people from North Korea to the occupied territories of Donbas: what is the purpose and is it really possible]. Radio Svoboda: vebsait. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/novyny-pryzovyya-kreml-pivnichna-koreya-okupovani-zemli-ukrayiny/32601514.html> (data zvernennia: 07.11.2023) [in Ukrainian].

22. PROBASS Δ HARDI "Dobroho vechora" (Where are you from?). YouTube: URL: <https://youtu.be/BvgNgTPTkSo?si=sLFoK53YppYJjDPQ> (data zvernennia: 17.05.2023) [in Ukrainian].

23. Pyongyang delays sending of workers to eastern Ukraine due to security concerns. Daily NK. URL: <https://www.dailynk.com/english/pyongyang-delays-sending-workers-eastern-ukraine-due-security-concerns> (data zvernennia: 17.05.2023) [in English].

24. 모두가 비극 참전 용사•유가족이 전한 ‘우크라 전쟁의 참상’ [“Everything is a Tragedy” The Tragedy of the Ukraine War as told by veterans and bereaved families]: vebsait. URL: https://news.tvchosun.com/mobile/svc/osmo_news_detail.html?type=news&catid=14&contid=2023022590066#none (data zvernennia: 17.05.2023) [in Korean].

25. 무너진 터전, 아들은 전장에...고려인 어머니의 눈물 [A collapsed foundation, a son on the battlefield... a Koryo mother's tears]: vebsait. URL: <https://n.news.naver.com/article/052/0001854865?sid=104> (data zvernennia: 17.05.2023) [in Korean].